Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIII. Cena lista je $5.00. Entered as second-class matter January 25, 1919, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., pondeljek, 25. oktobra (October 25th) 1920. Subscription $5.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 250.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

SODNIKI POVZROČAJO DELAVSKI NEPOKOJ.

DRUGEGA USPEHA SODNIJSKA PREPOVED NI DOSEGLA.

Trije odborniki organizacije in urednik delavskega lista so obsojeni v zapor.

Minneapolis, Minn. — Sodnik Baldwell je izdal sodnijsko prepoved, ki ni pomirila delavcev, ampak je še bolj razširila nepokoj med njimi.

Boj je pričel zaradi bojkotiranja nekega obskurnega gledališča. "Meščanska" zveza podpira lastnika gledališča. Sodnik je izdal sodnijsko prepoved, ki prepoveduje štrajkarjem razpostaviti stavkovne straže, razpravljati o sporu med podjetnikom in gledališkimi delavci in opozarjati občinstvo, da v gledališču delajo neorganizirani uslužbenci. Dalje prepoveduje delavskemu strokovnemu listu 'Labor Review" in organiziranemu delavstvu, da ne sme omenjati tega spora. Sodnijska prepoved je tako sestavljena, da niso mogli delavci in delavski list niti razpravljati o legalnosti sodnijske prepovedi.

Delavci se niso hoteli pustiti na ta način ugnati v kozji rog. Trije odborniki centralne delavske organizacije in urednik Cramer so bili aretirani zaradi razžaljenje sodišča in obsojeni na denarno globo. Izrekli so, da ne plačuje denarne globe in poslani so bili v zapor.

Tisti dan, ko so šli delavski odborniki in urednik v zapor, se je zbralo na tisoče delavcev in ljudi, ki simpatizirajo z njimi. Spremili so jih v zapor. Bila je ogromna manifestacija strokovno organiziranega delavstva, kakoršne še ni bilo v tem mestu.

Centralna organizacija ne odneha od bojkota, bojkot je posebno efekten v tistem delu mesta, v katerem so naseljeni kramarji in branjevci s svojimi prodajalnami, ki so pristaši "Meščanske' zveze". Sodnik je pozval predse druge strokovne organizirane delavce zaradi žaljenja sodišča. Pomožni urednik McFillips, ki zdaj ureju list strokovno organiziranega delavstva, opozarja vsaki teden na bojkot, proti sovražnikom strokovno organiziranega delavstva. Najbrž tudi njega pošlje sodnik v zapor.

Žene zaprtih delavskih voditeljev so podale izjavo, da se popolnoma strinjajo s svojimi možmi. Delavske vrste so postale vprav zaradi tega sodnikovega ravnanja bolj trdne, solidarnost med delavci pa večja in krepkeja. Tako učinkuje sodnijska prepoved na organizirano delavstvo.

PREDOR POD REKO HUDSON BO STAL $28,000.000.

New York, N. Y. — Predor, ki ga grade iz obeh držav — New York in New Jersey — pod Hudsonom bo stal osem in dvajset miljonov dolarjev. Z delom so pričeli na obeh obrežjih reke. Predor bo služil transportaciji in strokovnjaki izjavljajo, da bo tovorni promet olajšan, kadar bo predor dokončan.

ALI SE JE ZGODIL ČUDEŽ?

Denver, Colo. — Ljudje se začudeni vprašujejo, če se je zgodil čudež, kajti v nekaterih restavracijah prvega razreda prinašajo z naročenim mesom zopet krompir na mizo, ne da bi zanj kaj računili. Prvi gostje skoraj niso hoteli verjeti, da se je res zgodilo kaj takega in marsikdo je dvakrat vprašal po računu, ker je mislil, da se je natakarica zmotila.

OGROMEN PRIDELEK KORUZE V IOWI.

Des Moines, Iowa. — Frank S. Finley, poljedelski statističar, naznanja, da so letos pridelali samo v tej državi 426,870,000 bušljev koruze.

"AMERIŠKO DELAVSTVO JE PEDESET LET ZADAJ ZA DELAVSTVOM V ANGLIJI".

Chicago, Ill. — Rev. T. Rhondda Williams, član Labor Party v Angliji, ki je obiskal Chicago, je dejal: **"Organizirano delavstvo v Združenih državah je petdeset let zadaj za organiziranim delavstvom na Angleškem. Ameriški delavci so danes ravno tam, kjer so bili angleški delavci leta 1870, ko so pričeli pohlevno protestirat proti starim političnim strankam."**

SHODI RUDARJEV PREPOVEDANI V ALABAMI.

DASIRAVNO NI BILO NEMIROV, JE PREMOGOVNIŠKIM PODJETNIKOM MILICA NA RAZPOLAGO.

Sedanjo rudarsko stavko so izzvali premogovniški podjetniki.

Birmingham, Ala. — Odkar je pričela rudarska stavka, ni bilo nemirov, a premogovniškim podjetnikom je vseeno milica na razpolago, da lažje zlomijo stavko. Shodi rudarjev so prepovedani.

Kako je prišlo do stavke rudarjev?

Ko je lani grozila splošna stavka rudarjev na polju mehkega premoga, je vlada imenovala komisijo, ki je prerešetala sporno zadevo med rudarji in podjetniki in razglasila svojo sodbo Na podlagi te razsodbe je bila odpoklicana stavka, kajti rudarju so jo sprejeli.

Komisija je priporočila premogovniškim podjetnikom v Alabami in drugje, da se sestanejo z zastopniki rudarjev in sklenejo z njimi pogodbo. Komisija je dalje odločila, da se mezda, kot jo je priznala komisija, zanese v pogodbo in se ne spremeni.

Alabamski premogovniški podjetniki se niso brigali za odlok komisije in so odklonili pogajanje z zastopniki rudarjev.

Ta odklonitev pa dokazuje jasno kot beli dan, kako sodijo premogovniški podjetniki v južni državi o delavcih. Smatrajo jih za brezpravne služnje, ki se morajo pokoriti edino volji podjetnikov.

Nezadovoljnost med rudarji je velika posebno zaradi tega, ker jim je poveljnik državne milice prepovedal obdržavanje shodov.

UMOR SREDI LJUDSKE GNEČE

Hammond, Ind. — Na tisoče ljudi se je gnetlo na ulicah, ko sta se sredi ljudske gneče pričela prepirati dva neznanca. Sredi prepira je pa eden dvignil roko in udaril svojega nasprotnika, ki se je zgrudil na tla. Neznanec je hitro izginil v gneči. Ko so ljudje pobrali neznanca na tleh, so opazili, da ima razbito lobanjo. Odvedli so ga v bolnišnico, kjer je umrl. Oblasti še niso dognale, kdo je napadalec in kdo je ubiti.

BRODOVJE NA MISSISSIPPIJU SE POMNOŽI.

St. Louis, Mo. — Brodovje na reki Mississippiju se pomnoži s prvim novembrom za šest vlačilnih ladij, kajti vedno bolj se širi spoznanje, da je treba razširiti plovbo na rekah, ker je transportacija blaga cenejša kot na železnicah.

PREMOG IZ ZDRUŽENIH DRŽAV PRIČNE KMALU PRIHATI V KANADO.

Toronto, Ont. — Kurivni upravitelj Harrington izjavlja, da je bil obveščen od tajnika kanadske vojne misije v Wshingtonu, da prične kmalu prihajati ameriški premog na kanadski trg.

VREME.

V torek oblačno in nestalno. Severno-zapadni vetrovi.

PODJETNIKI V N. J. ZAHTEVAJO KOZAKE.

ONI TRDIJO, DA SO POTREBNI V INTERESU FARMARJEV.

Tako so govorili podjetniki še v vsaki državi, dokler ni bil zakon sprejet.

Newark, N. J. — Velepodjetniki v tej državi so se pričeli nepričakovano interesirati za farmarje. Seveda ne kriče, da se morajo farmarji varovati pred špekulanti in prekupci, ampak oni trdijo, če se uvedejo črni kozaki, da bo farmarjem pomagano. Kako bo farmarjem pomagano tega ne povejo, ampak trobijo tjevendan, kozaki so potrebni, da varujejo farmarske interese.

Ta pesmica se je slišala v vseh državah, kjer so velepodjetniki zahtevali, da se uvedejo kozaki. V Ilinoisu si jim ti načrti spodleteli, kajti poslanci v legislaturi so se premislili v zadnjem trenotku in so rekli: Kaj bo z nami, če glasujemo za predloženi zakon, kmetje pa kasneje spoznajo, da jim kozaki prav nič ne koristijo, ampak so zanje novo breme, ker so bili davki povišani, da se lahko kozaki vzdržujejo.

Ti razlogi so vplivali na poslance v legislaturi države Illinois, da so se v zadnjem trenotku premislili in niso glasovali za predloženi zakon, čeprav so poslanci iz industrijalnih krajev kričali na ves glas, da so kozaki potrebni edino zaradi varnosti kmeta.

Varovati moramo kmečko ljudstvo, se razlega krik velepodjetnikov in velebizniškega časopisja, dokler ni postava sprejeta. Ali kmalu po sprejetju zakona se spozna, da je bila postava sprejeta v interesu veleindustrijalcev in da je naloga kmetov le plačevati pri davkih za vzdržavanje kozaške čete. Komaj je izbruhnila v malem industrijalnem gnezdu stavka, se prikažejo na pozorišču kozaki, ki imajo navadno nalogo, da zabranijo zborovanja štrajkujočih delavcev, kar je direktno v protislovju z ustavo in obstoječimi zakoni. Takrat se tudi farmarjem odpro oči, v čigavem interesu je bila uvedena kozaška četa, toda spoznanje je prišlo prepozno.

VELIKA ZALOGA ŽGANJA ZASEŽENA.

Pittsburgh, Pa. — Aretiran je bil neki Charles Tysinger iz Denisona, O. Pri njem so našli dvanajst kvortov žganja. Izpovedal je, da je žganje kupil v salunu nekega Samuel Blatta. Takoj so se odpravili tje prohibicijoniški agenti in so zaplenili pet in štirideset galon žganja.

Ali prohibicijoniški agentje so imeli še večjo srečo. Prijeli so nekega Walter Wilsona, ko je peljal na tovornem avtomobilu pet sodov žganja.

DUHOVEN V GLADOVNI STAVKI ZARADI BREZVERSTVA NJEGOVE HČERE.

Lexington, Ky. — Rev. Jos. Wooldridge, duhoven v Russellu je že 25 dni v gladovni stavki zaradi tega, ker je njegova hči brezverka. Duhoven pravi, da se ne dotakne jedi toliko časa, dokler se njegova hči "ne vrne h Kristusu". Hči, ki je učiteljica v javni šoli v sedem milj oddaljenem mestu, se pa ne zmeni za prostovoljno stradanje njenega očeta.

KUKLUNKSOVSKA METODA V PRAKSI NA JUGU.

Philadelphia, Pa. — Neki Peter McMahon iz Yonkersa, N. Y., se je pritožil na policiji, da se ga neznani ljudje prijeli zunaj Trentona, ga zvezali in bičali, ker je pomagal neki gdč. Florence Powel iz Aikena, S. C., pri izravnavi njene zapuščine po njenem očetu.

VLADA V BELGRADU PROKLAMIRALA DEDNO MONARHIJO V JUGOSLAVIJI

Ministrski svet je šel preko ljudstva tik pred volitvami za ustavodajno skupščino in podvrgel Slovence in Hrvate srbski dinastiji.. Vprašanje, ki ga more rešiti edino ustavodajna skupščina, je "rešila" vlada sama. "Lokalna avtonomija" je milostno dovoljena.

Dunaj, 21. okt. (čez London 22. okt.) — Iz Belgrada poročajo, da je ministrski svet včeraj proklamiral dedno monarhijo v Jugoslaviji. Oklic ministrskega sveta se glasi, da mora Jugoslavija biti konstitucionalna, dedna monarhija s Karadžordževičevo familjo kot vladajočo dinastijo.

Ministrski svet v Belgradu je dalje sklenil, da kraljevski grb mora biti dvoglavi beli orel z grboma Hrvaške in Slovenije na prsih, državna zastava je pa modro-belo-rdeča.

Ministrski svet se je tudi izrekel za centralizirano državo z enim samim parlamentom, obenem pa priporoča nezakonodajno lokalno avtonomijo na široki podlagi po vsej monarhiji.

(Gornja vest pove, da je vlada v Belgradu šla preko volje ljudstva in "rešila" na svojo pest vprašanje, o katerem je imela oblast odločevati edino ustavodajna skupščina. Značilno je, da so podrepniški ministri proklamirali monarhijo mesec dni pred volitvami za ustavodajno skupščino; s tem so diktirali ljudstvu v Sloveniji in na Hrvaškem, da se o vprašanju monarhije ali republike ne sme več govoriti in da je vsaka agitacija za republiko zločin. Radovedni smo, kako bo ljudstvo odgovorilo na to absurdno proklamacijo. Ali si bo dopustilo vzeti pravice, ki gredo le njemu (ljudstvu) in njegovim zastopnikom v ustavodajni skupščini? — Op. ur.)

FRANCOSKI DELAVCI ZASEGLI TOVARNE.

Protestna stavka v Havru; francoski rudarji v velikem stavkovnem gibanju.

D'ANNUNZIO MOBILIZIRA PROTI REVOLUCIONARJEM V ITALIJI.

Pariz, 24. okt. — Izvrševalni odbor unije kovinarjev in eksekutiva Splošne delavske zveze sta prejela brzojavko od lokalne kovinarske organizacije v Forgede-la Douru pri Bayonu, da so delavci okupirali ondotno veliko jeklarsko tovarno, katero zdaj operirajo in je nočejo izprazniti.

Kovinarji so osvojili tovarno vsled spora z delodajalci, ki so odslovili 60 delavcev. Unija poroča, da je položaj zelo resen.

Havre, Francija, 24. okt. — Odborniki federacije monarjev v Havru in Marselu so odredili štiriindvajseturno generalno stavko v vseh francoskih pristaniščih. Stavka je protest proti obsodbi mornarjev, ki jih je vojno sodišče obsodilo na eno do treh let zapora zaradi upora na parniku "Menes."

Pariz, 24. okt. — Francoski rudarji so po zgledu svojih tovarišev na Angleškem predložili vladi zahteve za povišanje mezde za pet frankov dnevno. Ultimat rudarske zveze se glasi, da mora biti mezda takoj povišana, ako ne, bodo rudarji stopili v splošno stavko.

Rim, 23. okt. — V Sestriju je bila včeraj proklamirana generalna stavka vsled aretacije več anarhistov.

Milan, 24. okt. — Policija je aretirala ves izvrševalni odbor italijanske sindikalistične stranke, ko je imel tajno sejo v Bologni. Aretiranih je bilo trideset voditeljev.

Florenca, Italija, 24. okt. — Socialistični poslanec Morgari je izjavil včeraj na konferenci eksekutive socialistične stranke, ki se vrši v tem mestu, da je izvedel v Rimu o tajnih pripravah za militaristični puč, ki se ima izvršiti dne 4. novembra, ko se bo praznovala obletnica italijanske zmage ob Piavi.

Rim, 24. okt. — Policijske oblasti so zadnje dni odkrile tajno rekrutiranje čet za belo armado, katero bo vodil d'Annunzio iz Reke. Agentje reškega vladarja se nahajajo v vseh večjih italijanskih mestih in vabijo mlade fante od 18. do 20. leta v vojsko, ki ima "rešiti Italijo". Dobili so že več tisoč rekrutov. Neki agent, ki je bil prijet, je izpovedal, da namen organizacije je, obvarovati Italijo pred revolucionarji, če bi hoteli vzeti vlado v svoje roke. D'Annunzio ima baje načrt, da on vzame vlado v svoje roke, ako izbruhne revolucija in zato organizira belo armado v Italiji.

Rim, 23. okt. — Italijanski revolucionarji so izdali manifest, ki je naslovljen "Vsem delavcem in kmetom". Manifest, ki so ga podpisali zastopniki socialistične stranke, Generalne delavske zveze, sindikata železničarjev in federacij mornarjev in pristaniščnih delavcev, se deloma glasi:

"Moskva je napovedala boj Versaillesu. Italijanska buržoazija je bankrotirana in propada. Italija je iz šla iz vojne kot vazal entente. Ljudstvo ima vsak dan manj kruha in premoga; državni proračun je poln dolgov in Italija nima več kredita nikjer. Edina odpomoč je svetovna proletarska revolucija. Buržoazija je izšla iz veličastne bitke s kovinarji premagana in ponižana in zdaj bi se rada maščevala."

MacSWINEY UMRL.

London, 25. okt. — Terence MacSwiney, sinfajnovski župan iz Corka, je danes zjutraj — na 74. dan svoje gladovne stavke — umrl.

ŠTIRI VELIKE SLADKORNE ČISTILNICE SO ZAPRLI.

Na ta način hočejo izsiliti uvoz sladkorja.

Montreal, Can. — Štiri največje sladkorne čistilnice so zaprle vrata in postavile delavce na cesto. Tovarnarji izjavljajo, da tovarne ostanejo zaprte, dokler se ne razjasni položaj, ki sta ga povzročili suspenzija prepovedi za uvažanje sladkorja in določitev minimalne cene.

Zastopniki sladkornih čistilnic izjavljajo, da ne prihaja več sladkor na trg in da čistilnice ne bodo prodajale sladkorja, dokler morejo vzdržati. To pomeni z drugimi besedami, da odtegnejo sladkor trgu, dokler ne bodo določene take cene za sladkor, kot jih žele tovarnarji.

Zastopniki sladkornih čistilnic izjavljajo, da so sladkor kupili po višji ceni, kot je zdaj postavljena.

Okoli pet tisoč delavcev je bilo vrženih na cesto.

Taka je taktika tovarnarjev, kadar gre za povišanje cen. Ne brigajo se, kaj bodo počeli delavci, ki so brez dela, ni jim mar, če ima produkt tako visoko ceno, da ga delavci ne morejo kupiti, čeprav delajo.

FARMARJI IŠČEJO KREDIT.

Sioux Falls, S. D. — Bankirji, farmarji in živinorejci so razposlali križem Južne Dakote peticijo, da jo podpiše ljudstvo, v kateri apelirajo na zvezni rezervni odbor, da se farmarjem in živinorejcem v zapadnih državah dovoli kredit, da bodo lažje obdelovali svoje farme in se pečali z živinorejo.

LLOYD GEORGE JE KAPITULIRAL.

Angleška vlada se je pokorila ultimatu železničarjev in pozvala rudarje na sestanek.

DELAVSKI "ODBOR AKCIJE" ZOPET NA DELU.

London, 24. okt. — Načelnika dveh londonskih občin sta se pokorila eksekutivi železničarjev in sta zavrnila zahtevo vlade, da se občinska poslopja vporabijo za zbiranje "prostovoljcev", ki se imajo bojevati proti stavkarjem. Robert Williams je obvestil vse občinske načelnike v Londonu, da transportni delavci ne bodo trpeli funkcioniranja bele garde. Williams je izjavil, da bo organizacija transportnih delavcev sama skrbela za distribucijo živil v slučaju generalne stavke.

London, 24. okt. — Lloyd Georgeva vlada se je podala na ultimat železničarjev in povabila voditelje rudarjev v konferenco, kakor so zahtevali železničarji. Robert Smillie, predsednik Rudarske federacije, je dospel včeraj popoldne v London in je najprvo konferiral z odborniki železničarjev in potem je obiskal Lloyda Georga. Smillie je dejal, da vabilo vlade pomeni, da bodo sprejete zahteve rudarjev. Vsled tega je eksekutiva železničarske organizacije odložila simpatiško stavko, ki je imela začeti danes o polnoči.

Kapitulacija vlade pred delavsko trozvezo je bila razvidna že včeraj zjutraj, ko je neki vladni uradnik, ki je v tesni zvezi s Lloydom Georgem, dejal, da je "treba pripoznati, da imajo rudarji tudi nekaj prav". Dalje se je izvedelo, da je vlada izdelala drugi spravni načrt, ki je "nekoliko bolj ugoden" za rudarje.

Socialistični "Daily Herald" je včeraj objavil apel na delavce, da se naj organizirajo za vzdržavanje reda in s tem vzamejo inicijativo iz rok vladne bele garde.

V Yorkshiru je zastavkalo 8000 transportnih delavcev vsled lokalnega spora.

London, 23. okt. — Industrijalni položaj v Angliji je postal zelo akuten. Voditelji delavske trozveze so se danes sešli v tajni seji in izvolili nov 'odbor akcije' iz šestih mož, ki bo zastopal šest miljonov delavcev v veliki vojni proti vladi in kapitalistom, ako se še danes ali jutri vlada ne poda in sprejme pogoje rudarjev.

Lloyd George še ni povedal, pod kakšnimi pogoji je voljan ponoviti poganjanja z rudarji. "Daily Express" piše, da je George dejal neki deputaciji, da "mir z rudarji lahko pride v par urah ali se pa stavka prelevi v največji konflikt, kar jih pomni zgodovina Anglije."

Organizirano delavstvo je spevidelo, da je najboljše, ako se pripravi za odločilno bitko, ako se vlada brezpogojno ne poda rudarjem. Organizacije so pripravljene riskirati sto miljonov dolarjev svojega sklada za splošni boj. Medtem ko konservativni delavski voditelji —J. M. Thomas in drugi — dnevno obiskujejo ministre in apelirajo na delavce za mir, da preprečijo generalni štrajk, so drugi voditelji izgubili upanje na pobotanje z vlado. Robert Williams, predsednik organizacije transportnih delavcev, je včeraj adresiral okrožnico na mestno vlado v Lon-

(Dalje na 2. strani, 6. kolona)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto, $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.55 za tri mesece, in za inozemstvo $8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.

Datum v oklepanju n. pr. (September 1-20) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

V ČIGAV ŽEP GRE FARMARJEVA IZGUBA?

Cena pšenici je padla, cena kruhu je pa ostala! Ali res padajo cene, če je položaj tak, ali visoke cene ostanejo?

Senator Capper iz Kansasa je rekel, da imajo farmarji, ki se pečajo s pridelovanjem pšenice devet sto devet miljonov dolarjev izgube, kar je padla cena pšenici.

Julius Fleishman, pekovski velepodjetnik, je na zborovanju "Zveze pekovskih podjetnikov" za vzhodne države kljub izjavi senatorja Capperja izjavil, da cena kruhu ne pade, čeprav pade cena moki in sladkorju.

Dve izjavi sta pred nami. Prva pove, da imajo farmarji skoraj eno miljardo dolarjev izgube, ker pada cena pšenici, druga pa povdarja, da se kruh ne sceni, čeprav se scenita moka in sladkor.

Če bi bilo res, kar pripovedujejo ekonomičarji, ki zagovarjajo sedanji proizvajalni sistem, da se cena uravnava po naraščajoči ali padajoči ceni za sirovine in produktivnih troških, bi morala pasti sedaj cena kruhu. To se pa ne zgodi. Zakaj?

Cena za pšenico je padla le na papirju in za tiste, ki so jo pridelali in ki jo kupujejo od farmarjev na debelo, v resnici je pa stara cena obstala.

Farmar je pospravil pšenico s polja. Ko je delo dovršil, je mora postaviti na trg, kajti plačati ima obresti od svojega dolga, povrniti dolg in kupiti mora življenske potrebščine zase in svojo družino, ki jih ne pridela na svoji farmi. Farmar je v stiski in prodati mora svoj pridelek ne glede na to, kakšno ceno bo zanj prejel. Pšenica pa ne gre na javni trg kot pred štirideset ali petdeset leti, ampak doseže le trg špekulantov. Žitni veletrgovci in špekulantje vedo, da se kmet nahaja v veliki zadregi, in ponudijo mu nizko ceno, ki jo mora farmar sprejeti. To dokazuje, da farmar ne določa cene, ko prihaja žito na trg izključno le za špekulante, ampak ceno določijo špekulantje, borzijani in žitni veletrgovci. Kadar se špekulantje polaste žitnega pridelka, ali imajo skoraj ves žitni pridelek pod svojo kontrolo, gre pridelek v žitnice in žitne elevatorje. Tukaj pridelek leži in na trg ga pride le toliko, kolikor dovolijo špekulantje.

Zakaj? Če bi pšenica iz rok špekulantov in žitnih veletrgovcev odhajala direktno na javni trg, tedaj bi cena še bolj padla in izgubo bi imeli špekulantje in žitni veletrgovci. Ker pa žito ostane v žitnicah in žitnih elevatorjih, lahko žitni veletrgovci in špekulantje uravnavajo ceno po svoji volji. Kadar se jim zdi lahko navijejo cene navzgor. In tako se dogodi, da ima pšenica izredno visoke cene spomladi, dasiravno so žitnice in žitni elevatorji zvrhani z njo, ker ni pšenice na javnem trgu.

Ali kljub tej manipulaciji bi se morala cena kruhu znižati saj za toliko časa, dokler pada cena moki in sladkorju.

Zakaj?

Ko je pričela plezati cena moki in sladkorju navzgor, niso pekovski podjetniki čakali, da jim poidejo zaloge moke in sladkorja, ki so jih nabavili po nizki ceni, ampak so takoj podražili kruh. Imeli so torej takoj dobiček od povišane cene za sladkor in moko. Če bi pekovski podjetniki ravnali pravilno, bi morali zdaj cene znižati, ker so takrat povišali ceno kruhu, ko so imeli v zalogi sirovine po nizki ceni. Kajne, to bi bilo pravilno. Ali pekovski podjetniki dajo ravno toliko na to, kaj je pravilno, kot žitni veletrgovci in špekulantje, in se ravnajo po svojem pravilu. To pravilo pa pravi, da je dovršen produkt toliko vreden, po kakoršni ceni se proda. Z drugimi besedami to pomeni: Mi vzamemo tako visok profit, kot ga moremo vzeti.

Kam gre torej tistih devet sto devet miljonov dolarjev, ki so jih farmarji izgubili zaradi padanja pšenične cene?

Spravijo jih žitni veletrgovci, špekulantje in pekovski podjetniki. Na ene odpade večji delež, na druge pa manjši. Odrta sta pa kmet kot producent in delavec kot konzument.

DOPISI.

Herminie, Pa. — Na obisku v Buoni Visti, Pa. — Mesto Buona Vista je oddaljeno od Herminie, Pa., kakih pet milj. Toda kdor hoče potovati z železnico, prepotuje sedem milj, po poulični električni železnici pet milj in kdor pa hoče iti peš, pa mora hoditi samo tri milje. Torej najhitreje in po najkrajši poti pride tujec v to mesto s "štifleten čugom". Toda sleherni tujec pa mora imeti dobrega kažipota, sicer zaide, ker je ta kraj takorekoč Bogu za hrbtom in vesel je lahko vaskdo, kdor pride v to mesto brez vsake negode.

Posebne industrije v tem mestu ni, kajti premogorovi so že vsi izčrpani in sedaj odkrivajo samo gornje premogovne plasti. Delavci se pohvalijo, da še dobro zaslužijo. Rojaki naseljeni v tej naselbini so napredni in složni. Navada je že, da najrajši sam sebe pohvali, toda ako hočem govoriti resnico in biti odkritosrčen, moram prinati da so rojaki v Bona Vista pred nami. V dokaz temu naj navedem, kaj sem sam opazil in čul.

Ko sem bil na obisku pri nekem mojem znancem so bili v naši družbi tudi delavci drugih narodnosti in se prav zaupno pogovarjali o marsikaterih stvareh. Ker mi je bilo to vse nekako tuje, sem vprašal rojake, ako zaupajo tujcem vse, nakar mi odgovorijo, da, in da so vsi delavci tovariši in da ne poznajo nobene razlike, in da smo vsi delavci bratje .Povdarili so tudi, da to bratstvo mora nas vse Jugoslovane vezati med seboj in da imamo vsi en skupen cilj, namreč Jugoslovansko federativno republiko. Nato jaz odgovorim navzočim rojakom, da me to zelo veseli, ker so tako složni in da lahko pričakujemo edino v tem naše zmago, ako smo edini in ako se držimo gesla, vsi za enega, eden za vse in da moramo biti vseh naših težnjah tako složni in edini, kot so veleprofitarji in ljudski izkoriščevalci. Ako bomo to vedno vpoštevali, nam je zmaga zagotovljena.

Nato prične nek navzoči rojak pripovedavati o nekaterih člankih, kateri so izšli v dnevniku Prosveta in opomni, da je s tem listom zelo zadovoljen in da je po njegovem mnenju list Prosveta edini slovenski delavski list v Ameriki; nakar me vpraša, ako sem tudi jaz naročen na ta list. Odgovorim mu, da sem naročnik tega lista, odkar izhaja kot dnevnik. Že prej omenjeni rojak nato pripomni, da bi moral biti sleherni slovenski delavec naročen na list Prosveta, ker je ta list edini slovenski delavski dnevnik v Ameriki, in da se iz tega lista marsikaj nauči in mu kaže pot do napredka.

Nato smo obiskali gledališče premikajočih slik, kjer se je kazalo kaj človek sme in kaj ne. Toda večinoma vse je bilo prepovedano, ali da večinoma vse človek sploh ne sme. Med tem se eden navzočih oglasi in pravi, da "je vse drugo prepovedano razun delati."

Ko pa pridem domov in pričnem čitati list, opazim, da se tudi delati ne sme, kolikor bi delavec sam hotel, ampak delati mu je dovoljeno samo toliko, kolikor mu drugi velevajo. Dokaz temu imamo že v marsikaterem industrijelnem mestu.

In pregovor pravi, kdor ne dela naj tudi ne je. Ali sedaj tem delavcem ne bo treba jesti, ker so jih kompanije pahnile na cesto?

Že lansko leto se je nekaj govorilo o sodnem dnevu, in sedaj bo pa v resnici kmalo tukaj. Apeliram na vse delavce, da naj se ne pustijo premotiti na sodni dan od peklenskega vratarja, ampak delujte na to, da nas rešite pekla!—

K koncu dopisa se vsem rojakom v Buona Vista najlepše zahvalim za gostoljubno postrežbo in nadvseprijazen sprejem. Posebno hvalo pa moram izreči naši postrežnici za njeno točno delo, s katerim nas je tako zadovoljila. Vse je bilo nam po volji, samo belih kanarčkov ni bilo, po katerih smo najbolj hrepeneli. — **Janez J. Kopač.**

Youngstown, O. — Delavske razmere v tukajšnji naselbini so vedno slabše. Tukajšnje tovarne obratujejo sedaj še malo, toda čuje se nekaj, da bomo kmalo dobili neprostovoljne počitnice, ker gospodje pravijo, da nimajo naročil, kar je pa seveda samo prazen izgovor. Ves njihov načrt obstoji v tem, razbiti hočejo delavske organizacije in plače znižati, ker po njih mišljenju delavci sedaj "preveč" zasdužijo.—

V tukajšnji naselbini dobroznani in občečislani rojak John Rome, star 47 let je postal žrtev lahkomišljenosti nekega drugega delavca. John Rome je bil namreč vposlen pri popravljanju parnih kotlov v tovarni Tomas v Niles, O. Ko je hotel popraviti nek poškodovani parni kotel in vstopil v njega, je nek drugi delavec po neprevidnosti spustil paro in vodo v ta kotel, vsled česar je dobil nesrečni rojak John Rome strašne opekline po vsem telesu. Odpeljali so ga takoj v tukajšnjo bolnišnico, kjer je umrl v groznih mukah ponoči med 11. in 12. uro 11. oktobra t. l.

Nesrečni rojak je bil član tukajšnjega podpornega društva Ljubljana št. 49. SNPJ, katero mu je priredilo krasen pogreb. Pogreba se je udeležilo veliko število tukajšnjih rojakov in tudi drugih delavcev, ker je bil splošno čislan pri vseh, ki so ga poznali.

Doma je bil iz vasi Volavlje na Dolenjskem. h. št. 23. Tukaj zapušča šest nepreskrbljenih otrok v starosti 10. do 17. let, ki so sedaj sirote. Kajti mati je umrla že pred petimi leti in so bili popolnoma odvisni od očetovega zaslužka, ki se je trudil, da bi imeli boljše čase, kot jih je on sam. V Ameriki zapušča enega brata, dva bratranca in dve sestrični, v starem kraju pa brata in sestro. —

Žalujočim ostalim moje najiskreneje sožalje. — **Anton Rus.**

POPPRAVEK.

Neljubi tiskovni škrat je v dopisu iz Barbertona, O., ki je bil priobčen v sobotni številki, naredil neljubo napako. Glasiti bi se moralo namreč pravilno "**društvo sv. Martina št. 44 JSKJ**" in ne "društvo sv. Martina št. 44 K. S. K. J. Toliko v popravek, da ne bo kakega neljubega nesporazuma.

ZAKULISNIKI OLJNIH INTERESOV MEGOLE V GLAVNEM MESTU.

Mehiko, Meh. — Roberto Pesquira je sporočil provizoričnemu predsedniku de la Huerta, da "petrolejska intriga ni mogla doseči Bele hiše in zdaj je obrnila svojo pozornost državnemu departmentu, in zakulisniki, zastopajoči interese, delajoče proti Mehiki v petrolejskih, političnih in drugih zadevah, se kar drenjajo."

R. Pesquira, mehiški finančni agent, se je pravkar povrnil iz New Yorka v Mehiko. V Združenih državah je bival dva meseca.

Njegovo poročilo pravi, da sta v Združenih državah dve skupini, ki sta v opoziciji proti Mehiki.

Prva skupina sestoji iz "kojotov," vstevši špekulante in denarne meštarje, ki so prilastili na slab način pridobljene pridobitvo od strank, ki so imele moč v Mehiki, katere pa nimajo po novem redu nobene moči. Ti so poplavili hotele v Washingtonu in hodnike državnega departmanta v Washingtonu.

Druga skupina sestoji iz oljnih podjetnikov, ki vodijo aktivno kampanje proti Mehiki. Ta skupina je pa pokazala, da je pri volji čakati, da Mehika reši svoje petrolejske potežkečo na enakopraven način.

Poročilo dalje pravi, da sta državni tajnik Colby in državni podtajnik Norman Davis prijatelja pravice. Končno pravi Pasquiera, da je namen vseh zakulisnih preprečiti sporazum med Washingtonom in Mehiko.

Sovjetsko brodovje v Črnem morju.

Carigrad, 24. okt. — Ruski sovjeti imajo tri topničarke, ki operirajo na Črnem morju. Oporišče ladij je v Novorosijsku. Vrhutega imajo sovjeti več parnikov, ki redno plovejo med Novorosijskom in Trebizondom s strelivom in žitom za turške nacionaliste.

Britski rušilci zasledujejo sovjetske ladje in Združene države imajo v Črnem morju enajst rušilcev, ki sodelujejo z Angeži. Ameriški poveljski nimajo navodil, da potope ruske ladje, izvzemši v slučaju, ako bi Rusi zakrivili kakšno piratstvo na morju.

MATI RAZPOSAJENEGA DEČKA JE STRELJALA NA UČITELJICO.

Napad je izvršila vpričo šolarčkov

Chicago, Ill. — Učiteljica Rosalind I. Reynolds je dala oster ukor 10-letnemu Herman Rindoniju. Deček je pa pred nekaj dnevi nalagal svojo mater, da ga je učiteljica tako potegnila za lase, da mu je izpulila šop las. Mati se je pritožila in vršila se je preiskava, ki je dognala, da je deček lagal. Deček ima neko kožno bolezen in izpadli so mu lasje.

Mati njegova Carmelitta Rindoni, vročekrvna Sicilijanka, se je kot mačka priplazila v sobo in s sabo je imela svojega "zlatega" sinka. "Ali te je tale učiteljica kaznovala," je vprašala mati in pokazala na učiteljico. In ko je deček pritrdil, je Sicilijanka potegnila samokres in oddala dve strela na učiteljico. Učiteljico so odpeljali v bolnišnico, Italijanka je pa pobegnila, preden je došla policija.

Po izjavah drugih učiteljev in šolarčkov je Rindoni izredno razposajen in poreden deček, ki napravlja pravi pekel učiteljem. Mati dečka je že bila kaznovana s petdeset dolarji denarne globe, ker je dečku dajala potuho in deček je bil že enkrat poslan v poboljševalnico za dečke, iz katere je prišel tik pred začetkom šolskega leta.

USTRELIL HIŠNEGA GOSPODARJA KOT ROPARJA.

Chicago, Ill. — Fred W. Sextro, 1123 Farwell Ave., je v soboto zjutraj ustrelil Fredericka G. Ruffa, bivšega metodistovskega duhovna in svojega hišnega gospodarja. Srečala sta se na stopnicah v poltemi in Sextro je mislil, da ima pred sabo roparja. Mrliškoogledna porota je pozneje verjela Sextru in ga oprostila. Sextro in Ruff sta se že nekaj časa prepirala odkar je Ruff povišal stanarino svojim najemnikom in Sextro ga je bil obtožil profitarstva.

NOVO OLJNO POLJE ODKRITO V MEHIKI.

Mehika, Meh. — Britska družba, poznana pod imenom Oaxaca Petroleum Estates je odkrila na teritoriju, obsegajočem dve sto tisoč akrov sveta, nove oljne vrelce. Kompanija je dobila koncesijo, da na tem teritoriju išče oljne vrelce.

John Reed pokopan z velikimi častmi v Moskvi.

Berlin, 24. okt. — John Reed, ameriški komunist in član izvrševalnega odbora tretje internacionale, ki je pred enim tednom umrl v Moskvi na legarju, je bil včeraj pokopan z velikimi častmi, kakor se glasi brezžično poročilo iz Moskve. Njegovo truplo je ležalo teden dni v Kremlu. Pogreb je bil javen in udeležili so se ga vsi člani sovjetske vlade, nebrojne deputacije sovjetov z dežele in na tisoče delavcev in delavk iz Moskve.

Nemčija zapleni privatna posestva.

Berlin, 24. okt. — Nemška vlada je pripravila drastično predlogo za nove davke. Predloga določa, da vlada v dveh letih iztirja 80 miljard mark davka, ki se bo imenoval "darilo državi v stiski." Pri iztirjevanju tega davka ima vlada pravico, zapleniti zemljiška posestva in poslopja. Vlada upa, da parlament sprejme predlogo.

Terorizem na Irskem.

London, 24. okt. — "Sunday Times" poročajo, da so angleške čete včeraj terorizirale mestece Athlone. Oddanih je bilo na stotine strelov na cestah, bombe so padale z vojaških avtomobilov in ena bomba je eksplodirala pred cerkvijo, v kateri se je čitala maša. V cerkvi je nastala silna panika. Neka ženska je bila ubita. V bitki med sinfajnovci in vojaškimi policisti v Parktownu je bil ubit policijski šofer in eden policist je bil ranjen.

Švedska vlada resignirala.

Stockholm, 24. okt. — Brantingova socialdemokratična vlada na Švedskem je podala ostavko.

NEMCI OBTOŽENI GOLJUFIJ NA KOROŠKEM.

Francoski člankar sumi, da so bile sleparije pri plebiscitu.

NAPAD NA WILSONOV PLEBISCITNI PROGRAM.

Pariz, 24. okt. — August Gauvain je v članku, priobčenem v poluradnem "Journal Debatsu", napadel Wilsonov plebiscitni program, ki se je izkazal nepraktičnega kot dokazuje kaos na Reki, v Vilni in na Koroškem. On je mnenja, da bi se plebisciti morali vršiti takoj po premirju, ne pa po dveh letih, ko se je narodnostna mržnja razvila v pravi fanatizem.

Gauvain sumi, da so bile pri plebiscitu na Koroškem vsenemške sleparije. Piše, da so Nemci izvršili več napadov na osebe in lastnino kakor hitro so izvedeli, da so Jugoslovani propadli pri plebiscitu. Člankar zahteva, da Belgrad odpokliče srbske čete iz Koroške in obenem morajo zavezniki izgnati d'Annunzija z Reke in Poljake iz Vilne. Gauvain zaključuje: "Ameriški in angleški idejalisti zdaj lahko vidijo, koliko je vredna liga narodov brez mednarodne armade."

Belgrad, 20. okt. — (Po Jugoslov. inform. biroju SHS v Washingtonu.) — Dunajski listi poročajo, da so jugoslovanske čete, ki so okupirale plebiscitno cono, naredile veliko razburjenje med prebivalci, toda ljudstvo se je potolažilo, ko je dr. Renner izjavil, da je prejel brzojavko dra. Trumbiča, ki mu je naznanil, da čete kmalu odidejo. Dr. Trumbič ni poslal nobene brzojavke na Dunaj, kajti belgradska vlada smatra, da edini kompetentni faktor v razsojanju o plebiscitu v coni "A" na Koroškem je mirovna konferenca in njen organ, plebiscitna komisija, zato pa se ne ozira na dunajsko vlado.

Kaj je z MacSwineyem?

London, 24. okt. — Pristaši korškega župana MacSwineya so v zadnjih štiriindvajsetih urah dvakrat raznesli vest, da je MacSwiney mrtev in da je vlada nalašč zamolčala njegovo smrt v svrho, da se angleške čete na Irskem prej pripravijo za eventuelne izgrede. Nasprotno pa javljajo vladni uradniki, da je MacSwiney položaj nespremenjen in da njegov želodec že sprejema hrano, ki jo dobiva dnevno na žganju. Zdravniki so izrekli upanje, da jetnik lahko okreva. Danes je 73. dan njegove gladovne stavke.

Še ena angleška država je vrgla prohibicijo skozi okno.

Melbourne, Avstralija, 23. okt. — Plebiscit o vprašanju prohibicije v državi Viktoriji je izpadel z velikim porazom za suhače. 132 okrožij je glasovalo za obdržanje opojnih pijač in samo dva okrožja sta se izrekla za prohibicijo.

LLOYD GEORGE JE KAPITULIRAL.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

donu, ki se glasi, da bo morala mestna vlada vprašati transportne delavce za dovoljenje glede prevažanja živil in da delavci ne bodo trpeli prostovoljcev belegarde za opravljanje te službe.

Na drugi strani je jasno, da se vlada ne pripravlja na mir, temveč na boj. Vlada je pripravila predlogo v parlamentu, ki — če bo sprejeta — daje vladi moč, da okliče vojno stanje v vseh mestih. Vojni minister je pripravil vojaške čete, eroplane, tanke, oklopne avtomobile in topove.

Delavci v New Yorku solidarni z angleškimi rudarji.

New York, 23. okt. — Centralna federativna unija je sprejela rezolucijo, ki izraža simpatije z angleškimi rudarji in poziva ameriško vlado ,da naj vzame rudnike v Združenih državah pod svojo kontrolo. Unija apelira na predsednika Wilsona, da naj takoj okliče embargo na izvažanje premoga. Zastopniki pristaniških delavcev v New Yorku so izjavili, da delavci ne bodo nakladali premoga na parnike, ki odhajajo v Anglijo.

BEGUNCI IZ ZASEDENIH KRAJEV

za pravično rešitev jadranskega vprašanja. (Konec.)

Z ozirom na vse ne moremo drugega pričakovati kot nekako polovično rešitev našega vprašanja, toda mi ne moremo smatrati niti jeden kompromis s tako Italijo kot definitivno rešenje našega vprašanja. Vse to opravičuje splošno uverjenje, da nastopi prej ali slej nova situacija, v kateri se bo realiziral integralni naš narodni program in na to se mora naša država in celi naš narod ozirati.

Vsled tega 1) zahtevamo popolno osvoboditev celega našega naroda ob Jadranu in se ne bomo nikdar zadovoljili s kako polovičarsko rešitvijo tega vprašanja, na katerega bi pristala naša država; 2) odločujemo se obdržati vse pridobljene pozicije na spornem mešanem ozemlju, katerih opustitev smatramo za krivico, storjeno bodočnosti naroda; 3) proglašujemo kot obveznost narodno solidarnost, da narod deluje za svoj obstoj, in za ujedinjenje s svobodno domovino; 4) zahtevati in delati hočemo z vsemi silami in v zvezi z vsemi faktorji, ki bi prišli v temu oziru v poštev, da se ne izvrši niti eden korak ki bi se tikal zasedenega teritorija ne da bi se prej vprašalo naroda samega, in da v celem spornem narodnostno mešanem teritoriju ob Jadranu odloči pripadnost potom svobodnega plebiscita naroda samega.

Zahtevamo od začasnega narodnega predstavništva, ki si mora biti svest svoje odgovornosti glede zunanje politike, da insistira pri vladi, da se spremeni dosedanji sistem, po katerem se vodi vsa naša zunanja politika, da prevzame narodno predstavništvo pod svojo kontrolo vodstvo te politike, v katero svrho naj se osnuje permanentni parlamentni odbor,, ki naj vodi zunanjo politiko. Ako pa narodno predstavništvo ne bo v zasedanju, mora vlada čakati na odobrenje narodnega predstavništva glede izvedbe kakega koraka z ozirома na zunanjo politiko. Edino na ta način se more voditi zunanjo politiko naše države v interesu celega našega naroda, ako bo odločevalo narodno predstavništvo in vsled tega mi iz okupiranih krajev, ki smo še posebno zainteresirani, odločno zahtevamo posebno še od članov začasnega narodnega predstavništva, da zahtevajo izvedbo našega sklepa in da v slučaju neuspeha naj prepustijo odgovornost vladi sami in naj izvedejo konsekvence. Nadalje pozivljamo vse člane narodnega predstavništva iz okupiranih krajev, da naj se pri centralni vladi zavzamejo z vso energijo a) da se ne pozabijo strašni dogodki v Splitu, v Trstu, Pulju, Reki, Pazinu, Zadru itd., in da centralna vlada zahteva od odgovorne italijanske vlade primerno odškodnino za škodo, katero so trpeli prizadeti Jugoslovani v teh mestih, kakor tudi narodne ustanove, kolikor časa ne bo izplačana ta odškodnina, naj centralna vlada sama da pomoč iz svojih sredstev; b) da se napravi potrebne korake pri antanti, da zavaruje varnost imetja in življenja ter narodnega in kulturnega ter gospodarskega razvoja Jugoslovanov v zasedenem ozemlju; c) da se napravi pri italijanski vladi potrebne korake za varen in svoboden povratek in za varnost življenja v zasedenem ozemlju vsem beguncem, kateri se žele povrniti.

To je v izcrpku ali samo oni deli spomenice, ki se direktno tičejo zasedenih jugoslovanskih pokrajin. Posebno važen je sklep Jadranskega zbora, da naj se ustanovi posebni parlamentarni odbor narodnega predstavništva, ki naj nadzoruje vlado glede zunanje politike. Kajti dosedaj dostikrat člani narodnega predstavništva niso bili prav nič informirani, kake korake je storila vlada v zunanji politiki in marsikateri korak je bil storjen brez vednosti narodnega predstavništva, kaj šele, da bi vlada vprašala za svet narodno predstavništvo. In v tem se je delala velika krivica vsem Jugoslovanom posebno pa se onim v zasedenih krajih. Sploh je pa vsa zunanja politika Jugoslavije tako zavožena, da bolj ne more biti in ravno raditega tudi nimamo nobenega ugleda v inozemstvu. In najbolj se to opaža v zadevi jadranskega vprašanja in tudi raditega smatra Italija vse zasedene pokrajine za svojo provincijo, ker je vodstvo zunanje politike Jugoslavije v rokah tako "sposobnih" oseb.

Končno je Jadranski zbor proti koncu svojega zborovanja sklenil, da se naredi potrebne korake, da se ustanovi pri centralni vladi v Belgradu posebni referat za izseljence in begunce iz zasedenih pokrajin in ki naj spada v področje ministrstva za socijalno politiko in kateremu referatu naj bodo podrejeni še posebni referati, ki naj se ustanovijo pri posameznih pokrajinskih vladah, pri katerih isti še niso bili ustanovljeni. V delokrog teh referatov naj spada vse, ki se tiče varstva begunccev in izseljenikov, podpore, preskrbe dela itd. V te referate naj bodo imenovane le osebe iz zasedenih pokrajin, ki so najbolj podučeni o položaju begunccev in izseljenikov.

Upati je, da se bo zunana politika Jugoslavije z ozirom na jadransko vprašanje obrnila v popolnoma drugo smer, ako bo poslovni odbor Jadranskega zbora vestno vršil svoje delo in deloval po zaključku prvega rednega zasedanja tega zbora. Odvisno je pa tudi veliko od Jugoslovanov samih, v koliko bodo podpirali delovanje tega Jadranskega zbora. Med Slovenci in Hrvati se splošno opaža veliko zanimanje in v prvi vrsti so Slovenci. Med Srbi ni opaziti tega navdušenja in nekateri srbski politiki so bolj zainteresirani v Albanijo in Macedonijo kot pa v zasedene jugoslovanske pokrajine in tukaj je tudi treba iskati vzroke, zakaj se nahaja jadransko vprašanje v stadiju, v katerem je bilo prvi dan po podpisanem premirju in v več ozirih še v slabšem.

Pred nekaj dnevi sem čital v Napreju, glasilu jugoslovanske socijal-demokratske stranke, ki izhaja v Ljubljani članek izpod peresa P. St., ki je popolnoma na mestu vsaj v kolikor se tiče jadranskega vprašanja. In kolikor se mora presoditi, se je edino iz vzrokov navedenih v tem članku ustanovil Jadranski zbor.

Upajmo, da se to pereče vprašanje reši v doglednem času in sicer povoljno za prizadete narode v zasedenem ozemlju in ne po volji mednarodnih imperijalistov, ki so v vseh državah enaki.—

BODITE PREVIDNI PRI KUPOVANJU ZEMLJIŠČ ALI DELNIC.

Ako ste kupili zemljišče v kateremsibodi mestu ali pa delnice od katerekoli družbe pišite nam, da preiščemo in svetujemo ter pojasnimo, ako se te smejo prodajati.

Ako nameravate kupiti (lote) zemljišča ali delnice pišite najprej nam za pojasnila.

MI NE PRODAJAMO ZEMLJIŠČ IN NE NIKAKIH DELNIC.

Pišite nam za pojasnilo, kakšna zemljišča ali delnice nameravate kupiti, in ako ste kupili, ter po vsa druga pojasnila. Pišite na naslov:

ALBERT H. THATCHER & CO., INC.,
UNION BANK BUILDING, PITTSBURGH, PA.

Premislite dobro, komu boste izročili denar za pošiljatev v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in zlorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušenim in premožnim tvrdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljatve se zadnji čas po novi zvezi in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,
32 Cortlandt St., New York, N. Y.

CUNARD LINE

v Hamburg in Gdansko mimo Anglije.

Mauretania...Oktobra 28
Aguitania...Novembra 2

Cena za tretji razred:
V Hamburg.....$125.00
V Gdansko.....$135.00
in vojnega davka $5.00 več.

Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

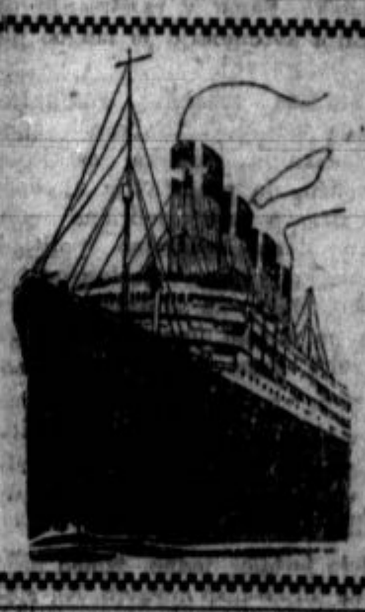

NOBENIH STROŠKOV

Ne plačajo prejemniki v stari domovini za denar iz Amerike poslan preko

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street New York, N. Y.

Glavnica $1000,000.00 Rezervni Fond $30,000.00

Organizirana po postavah države New York,

Toraj Državna Banka

Prejema denar na uloge pod najboljšimi pogoji, **posojuje denar na varne trgovske** in financijske listine, **kupuje in prodaja Liberty Bonde** in **izozemski denar** po dnevni tržni vrednosti.

Pošilja denar v domovino najhitrejše in najvarnejše. Stoji v zvezi s starokrajskimi domačimi denarnimi zavodi in je v stanju pošiljati vaš denar najhitrejše in najvarnejše. Pošiljatve poslane po tej banki izplačujejo se v starem kraju naslovnikom v teku štirih tednov brez odbitka v celem odposlanem znesku. Denar pošilja po dnevnem denarnem tečaju in zaračunava denar po ceni tistega dneva, ko ga od vas prejme. O izplačanih nakaznicah dobiva izvirna prejemna potrdila podpisane po naslovnikih, katerim je bil denar nakazan in prejet. Te potrdila pošilja odpošiljalcem denarja na ogled, a za točno izplačilo celega nakazanega zneska jamči s celimsvojim premoženjem.

Ker se cene denarju menjavajo skoraj vsaki dan, banka zaračuna prejeti denar po tečaju tistega dne, ko prejme denar od pošiljalca in ga odpošlje s prvo pošto na odrejeni kraj.

Prodaja šifkarte za vse parniške črte preko oceana in Jadranskega morja. Zastopa vse prvoredne parniške črte in je v stanju preskrbeti vam najboljši prostor na kateremkoli parniku, ako jej to pravočasno naznanite in pišete.

Za vse podrobnosti zaradi potovanja, dobivanjo rojakov iz starega kraja, za dneve odhoda parnikov in za cene prevoza, obrnite se v svojem maternem jeziku na nas in podučili vas bomo ovsem potrebnem popolnoma brezplačno.

Rojaki, ki se dnevno obračajo na nas v svojih vsakovrstnih zadevah, katree izvršujemo vestno, ceno, hitro in točno, so z našim poslovanjem popolnoma zadovoljni. Ako se še ne nahajate med njimi, tedaj izvolite pri prvi priliki poizkusiti in prepričali se boste, da je res tako.

Priporočamo se vašo naklonjenosti in beležimo sprijatelskim pozdravom

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street New York, N. Y.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904. Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

Predsednik Vincenc Calnkar, podpredsednik Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa., gl. tajnik Math Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Berger, zajemni gl. blagajnik Frank S. Tavčar, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK.

John Underwood, predsednik, 406 Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Herbertan, Ohio, Jos. Radišek, Box 432, Smithon, Pa., Frank Šomrak, 5809 Prosser Ave., Cleveland, Ohio, John Ermenc, 1046 First St., La Salle, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Av., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pleteršek, Box 436, Bridgeville, Pa.
Anton Radišek, Box 73, Wink Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad.
Leo Kuhar, Box 246, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

Tiskovni odbor.

Vincenc Calnkar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združitveni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Aleš, 2154 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trčelj, Box 161, Lawrence, Pa.
Joško Oven, 242 Englewood, Detroit, Mich.
Jos. Skuk, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udovič, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jože Zavertnik.

POZOR! — Korespondence z gl. odborniki, ki delaje v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljaje na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljaje M. Petrovič, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljaje na naslov: John Underwood, 406 Hay Street, Springfield, Ill.

Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošiljaje na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in spisi vse, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

AKO ŽELITE DOBITI SVOJCE, sorodnike in prijatelje iz domovine v Ameriko po niski ceni;
POSLATI DENAR HITRO in po najnižji ceni;
POTOVATI V STARI KRAJ po najkrapši črti, tedaj se obrnite na

EMIL KISS BANKIR

133 Second Ave. New York, N. Y.

Prodajam parobrodne listke iz domovine v vse kraje v Ameriko. Izdelujem vse notarske posle in potrebne spise za dobavo svojcev. Potnikom v stari kraj preskrbim potne liste in računam le konsularne pristojbine.

DENAR V JUGOSLAVIJO

pošiljamo hitro, točno in po niski ceni. Lastnoročno podpisana potrdila od prejemnikov prejemamo v najkrajšem času. Prodajamo

PAROBRODNE LISTKE

za vse črte za v in iz Evrope po originalni ceni. Preskrbimo našim potnikom

POTNE LISTE,

kakor tudi vse druge potrebne potne priprave, ter izvršujemo vse

NOTARSKE POSLE

vseh vrst, točno in po niski ceni. Vrejujemo izprave, ki so potrebne za dobavo svojcev iz domovine v Ameriko. Prejemamo denar na

HRANILNE ULOGE

ter plačamo po 4% obresti. Odprite vašo vlogo pri nas še danes. Izplačamo vsako še tako veliko vlogo na željo vsacega vlagatelja takoj.

NEMETH STATE BANK 10 EAST 22nd STREET NEW YORK, N. Y.

"CUNARD LINE"

Parnik "SAXONIA"

odpluje

dne 30. oktobra

NARAVNOST V HAMBURG.

Cena za kabine je.....$185.00
in $5.00 vojni davek.
Cena za tretji razred je.....$125.00
Orderburg via Hamburg.....$129.00
in $5.00 vojni davek.

Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

"CUNARD LINE"

PARNIK "PANNONIA"

odpluje dne 9. novembra

V DUBROVIK IN TRST.

Cena tretjem razredu je.....$125.00
in $5 vojnega davka.

Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Sodrug Etbin Kristan je dne 3. oktobra prevzel uredništvo "Napreja" v Ljubljani.

Dr. Korošec je že ozdravel in zapustil bolnico.

Katere stranke se bodo udeležile volitev? Pri nas v Sloveniji se bodo, kakor znano, udeležile volitev vse stranke. Demokrati bodo nastopili najbrže skupno s samostojno kmetsko stranko. Narodni "socijalisti", klerikalci in komunisti se pa udeleže volitev samostojno kakor naša socijalno demokratična stranka. — V Srbiji se bo bil hud volilni boj med radikalci in demokrati, katerim se bo pridružila tudi kmetiška stranka. Poleg tega bodo nastopili tudi komunisti in republikanci. Že sedaj se je v Srbiji začela razvijati velika volilna agitacija. Skoro gotovo bo od zadržanja radikalne stranke po reviziji njihovega programa mnogokaj odvisno. — V Črni gori bo udeležba pri volitvah (kakor tudi v Južni Srbiji in Macedoniji) skoro gotovo majhna. Črnogorci bodo imeli svojo posebno kandidatno listo, ki jo bo vodil poslanec Dokovič. Črnogorci se vse bolj oddaljujejo od vpliva demokratov, ker so razpoloženi avtonomistično. — Pestra bo volilna borba v Bosni in Hercegovini, kjer se bodo udejstvovali: radikalci, disidenti radikalcev (Čokorilo, velikosprski program). demokrati, Hrvatska pučka stranka (klerikalci), socijalni demokrati, komunisti, težačka stranka, in muslimani (Turki), ki so decentralisti. — V Dalmaciji se bodo udeležili volitev poleg demokratov, socijalistov in klerikalcev tudi izvenstrankarji s posebno listo. — V Vojvodini bo poleg socijalistov, radikalcev, demokratov in klerikalcev nastopila tudi še posebna Bunjevačko-sokačka stranka, ki se je postavila na avtonomično stalivše. — V Hrvatski in v Slavoniji se bodo poleg vseh tam obstoječih strank pojavile tudi izvenstrankarske kandidatne liste. — Strank je dosti in programov ravno tako. Položaj se bo glede tega v kratkem razbistril.

Reforme v Bolgariji. Sedanja bolgarska vlada, ki ji predseduje Aleksander Stambulinski, voditelj kmetiške stranke, je uvedla doslej že mnoge dalekosežne reforme. Med kratkim je bolgarsko sobranje sprejelo osuntek agrarne reforme, ki je v glavnem ta-le: Vsaka kmetovalčeva družina more imeti le toliko zemlje, kolikor jo more obdelati. V velikosti posestev odločajo posebni krajni sveti poljedelcev. (Najvišja mera je 30 ha njiv, 50 ha pa gozdov in pašnikov). Zemlja, ki je nihče ne obdeluje se bo odkupila in dala kmetovalcem, ki so brez zemlje. To velja tudi za državna, občinska in cerkvena posestva. — Država je nadalje uvedla sledeče dohodninske davke: davek na dohodke sploh in poseben davek na finančna, industrijska in trgovska podjetja. Obdavčijo se dohodki nad 2400 levov, za samce in nad 5000 levov za družine. Zanimiv je zakon o prisilnem delu. Ta zakon določa, da se mora sleherni bolgarski državljan podvreči prisilnemu delu in sicer moški od 20. leta dalje, ženske pa od svojega 16. leta. Moški morajo delati za državo 12 mesecev, ženske pa 6 mesecev. Kot prisilno delo je predpisana graditev cest, železnic, kanalov, sekanje gozdov, živinoreja, rudarstvo, delo po tovarnah itd. Tako si je Stambulinski zamislil preporod Bolgarije.

Demokrati o avtokraciji. G. dr. Žerjav piše v "Jutru" glede avtonomije, ki jo zahtevajo demokrati sledeče: "Mi hočemo obsežno avtonomijo občin. Hočemo, da se več malih občin združi v krepko "veliko občino" (načrt Winklerjev.) Nad to komuno pa si želimo še dvoje višjih komu: okraj in pokrajino. Okraj bo zmagal že mnogo več kakor občina. Tam bodo od ljudstva voljeni zastopniki sodelovali tudi na državni upravi. Ako bi bila ostala demokratska vlada na krmilu, bi ta prevažna avtonomija bila provedena že preteklo pomlad. Nad okraji pa naj se organizira pokrajine, ki je obenem področje II. državne inštance."

Stališče hrvatskih klerikalcev glede ustave. Glavno glasilo hrvatskih klerikalcev. 'Narodna Politika', o bodoči ustavi naše države. Zavzemajoč avtonomistično stališče, piše: "Centralizem zavrača velika večina Hrvatov in Slovencev, in zdi se, da tudi Srbov. Centralistična ureditev naše države ne samo neprikladna, ampak tudi škodljiva tako z ekonomskega, kakor tudi s kulturnega vidika. Ako bi se uvedel centralizem, ki ga zastopajo dem. in radikalci, bi se maloštevilnejša plemena (Hrvati in Slovenci) čutila zapostavljena in izrabljena, kar bi gotovo ne bilo v prid zjedinjenja. Nasprotje centralizma, t. j. federatizem, (zastopa ga "Hrvatska Zajednica") bi bil za državi pravtako škodljiv, ker bi se plemenska opredelitev ne mogla prav izvesti, niti historično, niti geografsko - ekonomsko. Samo v razširjenju današnje avtonomije je mogoč plemenski razvoj."

Stališče srbskih radikalcev glede ustave. 'Balkan" piše: "Radikalna stranka ostaja na stališču, da predstavlja zjedinjena država tudi politično edinstvo: Z eno centralno politično oblastjo v enem parlamentu in vladi. Dalje, da se država upravlja po načelu upravne decentralizacije, samo da bo največja upravna enota večja kakor današnja okrožja. Velikokrat bo odmerjena po ekonomskih potrebah in geografskih pogojih. Historična razdelitev se smatra za neoportuno. Vsled tega bo število samo upravnih oblasti (ne avtonomnih)! večji in bo doseglo po priliki 20 do 30."

Občinski svet na Reki je priznal vlado začasne kvarnerske regence.

Zmaga socijalnih demokratov pri občinskih volitvah v Pečuhu. Dne 23. sept. so bile v Pečuhu nove občinske volitve. Za župana je izvoljen bivši minister Karolyjeve vlade, dr. Bela Member, podžupan pa je soc. demokrat dr. Hajdu. Večina občinskih odbornikov je socijalnih demokratov. Stara meščanska občinska uprava se ni hotela z lepa umakniti in treba je bilo v to orožniške asistence. Socijalno demokratična občinska uprava je že pričela s svojim delovanjem.

V Italiji ni nobenega Jugoslovanskega ujetnika. Italijansko zunanje ministrstvo izjavlja, da se ne nahaja več v Italiji noben jugoslovanski vojni ujetnik, razen bolnikov in onih, ki so obtoženi kakih prestopkov, ter noben civilni interniranec.

Velike zaloge volne in kontenine. Za časa poloma Avstrije so dospele v Ljubljano po vojaških avtomobilih in po železnici iz Italije velike množine volne in kontenine. To blago pa so znali razni temni elementi skriti v razna skrivališča ter jih potem za drag denar spraviti v promet. Stvar še doslej ni pojasnjena. Prav bi bilo, da se tem oziru posveti z bengalično lučjo v gnezdo tatov in škodljivcev.

Poškodbe. France Kožuh iz Veve je v neki gostolni poškodoval uradnika Ivana Prelovška, ko je slednji branil mater prvega pred njegovimi izbruhi. — Posestnik France Ločnikar iz Št. Vida nad Ljubljano je na glavi z vilami poškodoval svojo ženo Frančiško, ker sta se v hlevu hudo prepirala.

Kako prispevajo ljubljanski "pijanci" v državno blagajno? "Pijance" zelo pridno zasleduje ljubljanska policija, to nam dokazuje mesečna statistika policijskega ravnateljstva o plačanih globah. Ljubljanski veseljaki so v času od 1. julija do 30. septembra letos vplačali zaradi prestopka pijanosti znesek 22.500 K v državno blagajno.

Stanovanjska kriza v Zagrebu. Zagrebška občina se mnogo peča s vprašanjem, kako bi najbolje rešila stanovanjsko krizo, ne zida pa sama ničesar. Novih hiš se sedaj zida v Zagrebu šestdeset. Občina se je postavila na stališče, da naj zidajo hiše tisti, ki jih potrebujejo, t. j. v prvi vrsti država in podjetniki.

Kolonizacija Macedonije. Ker je v južni Macedoniji še mnogo nenaseljenih zemljišč, je ministrstvo za agrarno reformo sklenilo, da ta zemljišča podeli siromašnjim kmetovalcem zlasti iz Dalmacije in Like.

Kuga v Trstu. Iz Trsta poročajo, da se je v civilni bolnici pojavil slučaj kuge.

POTOP.

Zgodovinski — roman —

Spisal H. Sienkiewicz.—Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

XII.

Alenka in Anica, sta zupustila Tavroge pod varstvom častnika Brauna in dospeli srečno k mečniku, ki je stal s svojim krdelom pod Alšo, torej ne predaleč od Tavorogov.

Stari plemič ni hotel, ko je zagledal obe zdravi, iz početka verjeti svojim očem, potem pa se je zjokal veselja in naposled postal tako navdušen, da ni vedel več za sebe in za svoje nevarnosti. Ako bi tudi dospel ne samo Bogoslav, marveč celo sam švedski kralj bi z vsemi močmi planil naden, ter branil svoji deklici pod vred vsakim sovražnikom.

'Prej poginem," je dejal, "nego odpade vama le eden las z vajinih glav. Jaz nisem več oni človek, katerega sta poznali v Tavrogih ter si mislim, da se bodo Švedje še dolgo spominjali Girlakola, Jasvojne in onega poraza, ki sem ga jim zadal pod Rosenami. Resnica, da je nas izdajica Sakovič nepričakovano napadel in razpršil, toda sedaj razpolagam zopet z nekoliko desetinami sabelj.

Mečnik ni pretiraval, kajti res težavno je bilo spoznati v njem nekdanjema duševno potrtega tavrožkega jetnika. Energija se je vzbudila v njem; na polju in na konju se je čutil kakor doma ter je v resnici že razpršil več švedskih oddelkov. Prebivalci po okolici so ga visoko cenili, plemstvo in prostaki so se radi zbirali okrog njega in še celo iz oddaljenega okraja je eden izmed Bilevičev pripeljal k njemu nekoliko oboroženih jezdecev.

Njegovo krdelo je štelo tri sto pešcev, nabranih večinoma izmed kmetov, in okolo [illegible] njice. Od pešcev je le malokateri imel pušk[illegible] čin izmed njih je bila [illegible] ana; konjica pa je bila [illegible] ga plemstva, ki je dospel[illegible]

[illegible]

napravili kak izlet v bližnjo okolico. Na ta način so bili gozdi, polja, vasi in trgi v lasti Poljakov, med tem ko so vsa večja mesta bila še v rokah Švedov, od koder jih ni bilo lahko izgnati.

Mečnikovo krdelo je bilo jedno izmed najboljših, kajti drugi še toliko niso opravili. Na meji Liflandije so se vstaši sicer toliko ojačili, da so dvakrat oblegli Biržo, katera je bila v drugič celo prisiljena, da se poda. Toda za ta začasni uspeh so se morali zahvaliti le okoliščini, da je pobral Pontus de-la Gardie iz Liflandije skoro vso vojsko, katero je rabil za obrambo Rige proti cesarski vojski.

Sijajne in v zgodovini kaj redke njegove zmage so primorale vstaše do upanja, da bo vojska ondi v kratkem končana in da še le potem dospe na Žmudsko znovič od zmag pijana švedska vojska. Vsekako pa je bilo takrat ondi v gozdih še dovolj varno, in številne tolpe vstašev, ki same niso mogle mnogo opraviti, so imele vsaj to zagotovilo, da jih ne bode sovražnik po pusti krajini iskal in preganjal.

Radi tega je mečnik dal slovo misli, da se skrije v beloveški puščavi, kajti pot tja je bila zelo dolga, a ob poti je bilo dokaj mest z močno posadko.

"Bog nam je dal suho jesen", je dejal svojima dekletoma, "radi tega nam ne bo težavno, ako prebijemo pod milim nebom. Zapovem prirediti vama ličen šotorček, dam vama žensk za postrežbo in vidve ostaneta v taboru. V takih časih, kakor so današnji, ni varnejšega zavetja, nego so gozdi. Moje Bilevice so povsem požgane, naselbine napadajo tolpe lopovov, a pogostoma tudi švedski oddelki. Kje torej najdeta varnejši kotiček, nego pri meni? Kadar pa nastane deževno vreme, pa poiščem za vaju kako kočo v daljni stepi."

[illegible]

Slabosti ledic

je lahko vzrok oslo vrsto bolesnim, ki naduo navadno s glavobolom, z bledim in vdrtim obrazom, otekanjem členkov, bolečim urinlranjem in omokastim očesnicam. Kadar občutite, da so vaše ledice v neredu, ne izgubljajte čas, ampak dobite

Severa's Ledsyl

(prej znan kot Severovo Zdravilo za obisti in jetra). Skozi štirideset let je to izdatno zdravilo uspešno popravilo razne nerednosti ledic in jeter. Na tisoče trpečih je dobilo v njem lek in so ozdraveli, ker so ga rabili. V dveh merah, 75c in $1.25. Po vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

RAZPOŠILJAMO NA VSE STRANI ZDRUŽ. DRŽAV BAKRENE KOTLE, KI SE ZAPREJO NEPRODUŠNO.

Velikost in cene:

4 galone...$ 5.00
6 galonov..$ 6.42
8 galonov..$ 8.34
10 galonov..$ 9.67
15 galonov..$15.00
25 galonov..$25.00

Naši kotli so narejeni iz sto procentnega bakra in so najboljšega izdelka. MI POŠILJAMO TE KOTLE PO "AMERICAN EXPRESS CO." V MOČNIH LESENIH ZABOJIH IN DOBRO ZAVITE.

Cevi v premeru ½ inče iz 100% čistega bakra v zvitkih po 40c čevelj.
Cevi v premeru ⅜ inče iz 100% čistega bakra v zvitkih po 30c čevelj.
Priprava za spojitev cevi s kotlom brez lotanja stane $1.00.

POSEBNE CENE KOTLOV V VEČJIH MNOŽINAH IN NA DUCATE, TRGOVCEM 7½ POPUSTA.

Pošljite nam bančni draft ali "Money Order"; jamčimo hitro dostavo.

Reference: Duns & Bradstreets.

THE PEOPLES FAIR STORES
Samuel Kunin. Dept. 86.
3222 W. 26th St., Chicago, Ill.

JAVNA ZAHVALA.

Slavonic Immigrant Bank,
436 W. 23. St., New York, N. Y.

Pred štirimi tedni sem po Slavonic Immigrant Banki v New Yorku poslal 15,728 kron Simi Masliču Stefanovemu št. 65 v Lazinjo, Hrvatska in danes že sem prejel po Vam poslano mi prejemno potrdilo, po prejemniku lastnoročno podpisano iz katerega izvidim, da je cela svota brez kakega odbitka izplačana.

Izplačilo svote in točnost Vašega pošiljanja me je prijetno iznenadila tako, da se Vam srčno zahvaljujem in Vam obetam, da bom Slavonic Immigrant Banko v New Yorku povsodi priporočal, kamor me bo naneslo. Vaaš banka je najbolja banka, kar jih poznam v Ameriki. Vaš

Peter Maslić,
Box 236.
Brewter, Osio, 4. oktobra 1920.

Naročite "Prosveto" vašemu sorodniku ali prijatelju v stari domovini.

BAKRENE KOTLE

BAKRENE KOTLE izdelane iz najfinejšega bakra v velikosti za 4 galone po $15.00; 6 galonov za $20.00; 8 galonov za $25.00 in 10 galonov za $45.00 F. O. B. New York. (Vi plačate pošiljatvene stroške). Pošljite denar z naročilom. Istotako pošljemo tudi posodo za čiščenje.

VICTORIA SUPPLY CO.,
654 Morton Bldg., New York, N. Y.

AVSTRIJSKI VOJAKI.

Moški, ki so bili vojaki v avstrijski vojski za časa svetovne vojne, sedaj lahko pridejo iz Jugoslavije v Ameriko, če vam napravi tozadevne prošnje in druge potrebne listine

MATIJA SKENDER
javni notar za Ameriko in stari kraj.
5227 Butle Str., Pittsburgh, Pa.

On vam jamči, da pride oseba, ki si jo želite k sebi, — ali pa vam povrne denar. — V vseh pravnih in notarskih poslih pa v zadevah, ki so v zvezi s potovanjem vaših ljudi iz starega kraja, se obrnite nanj, pa boste v vseh zadovoljni, zakaj, on je za vas, a vi bodite zanj.

Začimbe, želišča in najrasnovrstnejša

DOMAČA ZDRAVILA

katera priporoča magr. Knaipp, imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik.

MATH. PEZDIR
P. O. Box 772, City Hall Station,
NEW YORK CITY.

Sporočilo.

Odgovarjajoč na številna vprašanja sporočam rojakom po Ameriki, da sem se vrnil 3. oktobra iz starega kraja, kamor sem šel z namenom, — prvič, da se seznanim s tamkajšnjimi razmerami, pred vsem gospodarskimi, in zlasti v kolikor pridejo iste v upoštev za ameriško rojake, — drugič sem šel tudi z namenom, da se osebno seznanim s težkočami, katere imajo jugoslovanski potniki v raznih križiščah, kakor v Parizu, Baselu, Trstu, in Ljubljani, in da v teh mestih upostavim za svojo trdko zastopstva, na katere se bodo v slučaju potrebe potniki z zanesljivostjo obračali.

Na podlagi poznanja razmer v Jugoslaviji, pridobljenega z nad trimesečnim opazovanjem, mi bo mogoče še točnejše in v večji meri služiti svojim rojakom, kakor do sedaj, zlasti kadar rabi kdo kake informacije o nalaganju denarja v starokrajska podjetja itd. Dalje bo moji tvrdki potom njenih zastopstev v omenjenih mestih mogoče nuditi pomoč našim potnikom, bodisi onim, ki potujejo iz Amerike, kakor tudi onim, ki potujejo v Ameriko.

Zahvaljujoč se rojakom ob tej priliki za veliko dosedanjo naklonjenost in zaupanje ter priporočujoč se tudi za naprej, ostajam z odličnim spoštovanjem

LEO ZAKRAJSEK,
70—9th Avenue,
NEW YORK, N. Y.

PAROBRODNE LISTKE VSEH ČRT V IN IZ EVROPE.

Vsem potnikom ki potujejo v Ameriko skozi našo tvrdko preskrbi prostor na parnikih točno naša podružnica v Ljubljani.

Preskrbimo in izdelamo vse listine potrebne za potovanje.

STRUKEL & HORAK
PAROBRODNA AGENCIJA,
38 9th Avenue, New York, N. Y.

POTREBUJEMO

moške, ženske, mladeniče in dekleta za lahko tovarniško delo, v Wheeling, West Virginija okraju. Stalno delo vso zimo in dobra plača. Absolutno nobenih delavskih neredov. Oglasite se pri:

Mr. HUMPRIES, W WHITAKER—GLESSNER CO.,
MARTINS FERRY, OHIO.

Za vsa nadaljša pojasnila pišite na naslov: Department 100, P. O. Box 963, Pittsburgh, Pa.

PROČ OD ŽGANJA

ZA BOŽIČ LAHKO POŠLJE VSAK ZABOJ SVOJCEM V STARI KRAJ.

[illegible] toda zaboji morajo [illegible] tako da jih dobi [illegible] Kdor bo poslal [illegible]

[illegible] TRADING & EXPORT CO.,
[illegible]TRUKEL & HORAK,
[illegible] 9th Avenue [illegible] NEW YORK, N. Y.

[illegible] W. 18th St. [illegible] otroke od 6-14 leta 15c

Po predstavi ples in prosta zabava.
Po predstavi in plesu svira Peter Abačičev orkester.
Pričetek ob drugi uri popoldne.